

Vestfjorden Avløpsselskap (veas)
Bjerkåsholmen 125
3470 SLEMMESTAD

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
20/5244 - 10

Saksbeh.:
Hans Christian Mathisen, 906 85
405

Dato:
10.11.2020

Vedr. omgjøring av VEAS til aksjeselskap – Anmodning om vedtak i eierkommunene

Vi viser til brev av 30.04.2019 der Rådet anmoder eierkommunene om å fatte likelydende vedtak om oppløsning av Vestfjorden Avløpsselskap (VEAS) og videreføring av virksomheten i aksjeselskaps form. Byrådsavdelingens administrasjon er i det vesentlige enige i Rådets anmodning om å oppløse VEAS og at virksomheten videreføres i et aksjeselskap. Vi må likevel ta forbehold for politisk behandling.

Byrådsavdelingen forbereder saken for politisk behandling, først i byrådet, deretter i Oslos bystyre. I forberedelsene for politisk behandling har vi blant annet innhentet vurderinger og råd fra kommunens juridiske ekspertise.

I vår gjennomgang av Rådets forslag til omgjøring av VEAS finner vi at det foreligger enkelte uavklarte momenter. Disse er i det vesentlige knyttet til etablering av et konsern og aksjeselskapslovens bestemmelser på dette området. Å få avklart disse momentene vurderes som nødvendig før vi kan legge saken fram for beslutning i bystyret. Parallelt med den avklaringsprosessen vi ønsker at Rådet iverksetter basert på nedenstående innspill, vil byrådsavdelingen søke byrådets tilslutning til de overordnede hovedpremissene i omgjøringen av VEAS, herunder beslutningsmyndigheten i generalforsamling og garantistillelse til selskapet.

De momentene vi ber Rådet om å avklare før saken fremmes for beslutning her, er følgende:

1. Utkastet til vedtekter for VEAS Selvkost AS kan ikke ses å inneholde noen bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formue ved eventuell oppløsning, jf. aksjeloven § 2-2.
2. I utkastet til aksjonæravtale pkt. 2.2.3 er det blant annet angitt at konsernstyret skal velge styre i datterselskapene, vedta konsernbidrag, vedta låneopptak innenfor det enkelte selskaps formål og strategi, samt vedta å fusjonere, fisjonere eller avvikle datterselskaper, der dette vurderes som formålstjenlig (likevel slik at konsernstyret ikke kan vedta å avvikle eller overdra aksjene i VEAS Selvkost AS).

Dette kan gi inntrykk av at aksjonæravtalen legger opp til at det kan treffes avgjørelser med direkte virkning for datterselskaper, noe som en oppfatter ikke vil være i tråd med det selskapsrettslige forholdet mellom de ulike rettssubjektene. Aksjeloven legger til

generalforsamlingen i vedkommende selskap å velge styre, jf. § 6-3, godkjenne fusjon og fisjon (§13-3 og § 14-6), oppløse selskapet (§ 16-1) og beslutte konsernbidrag (§8-5, jf. § 8-1).

Videre synes det å være lagt opp til at vedtektene i VEAS Næringspark AS og VEAS Gas/Marked AS skal oppdateres. I sistnevnte selskap synes også § 4 om aksjekapitalen å være uferdig.

Byrådsavdelingen ber om en nærmere avklaring omkring dette og at det klargjøres i forslag til aksjonæravtale.

3. Aksjonæravtalen pkt. 2.2.3 angir at «Konsernstyret er beslutningsdyktig når minst 1 medlem foreslått av hver av partene og minst 1 av de ansattevalgte medlemmene er til stede». Dette oppfattes å innebære minst tre partsopnevnte styremedlemmer og en ansattevalgt, altså mindre enn halvparten av de 9 styremedlemmene i konsernstyret.

Aksjeloven § 6-24 fastsetter at «styret kan treffe beslutning når mer enn halvdel av medlemmene er til stede eller deltar i styrebehandlingen, om ikke strengere krav er fastsatt i vedtektene».

Byrådsavdelingen stiller spørsmål ved å ta inn en avvikende bestemmelse i aksjonæravtalen i forhold til aksjelovens krav om beslutningsdyktighet. Det antas her å kunne oppstå spørsmål om vedtakets gyldighet overfor en tredjepart, for eksempel dersom styret med bare fire medlemmer til stede – og som dermed ikke er beslutningsdyktig etter aksjeloven – treffer vedtak som en tredjepart er uenig i.

4. Av forslag til aksjonæravtale pkt. 1.5 fremgår det at «styrene i VEAS datterselskaper har ikke videre fullmakter enn de som konsernstyret til enhver tid har fastsatt for daglig leder i VEAS, med mindre konsernstyret har besluttet noe annet».

I note 7 til aksjonæravtalen pkt. 1.5 er det så påpekt at «Merk at styremedlemmene vil ha et eget selvstendig ansvar for å ivareta selskapets, aksjonærenes og andres interesser. Aksjonæravtalen kan ikke binde styremedlemmene bort fra dette ansvaret. I praksis vil imidlertid en bestemmelse som dette gi uttrykk for eiernes ønske og intensjoner, noe som selvsagt må vektlegges av styret».

Det selskapsrettslige utgangspunkt er at det enkelte datterselskap også i et konsern er selvstendige rettssubjekter, og aksjeloven pålegger ansvar for de respektive styrene med hensyn til forvaltning og tilsyn, jf. aksjeloven § 6-12 og 6-13.

Byrådsavdelingen finner at dette er lite tilgjengelig når det ligger i en note. Det er dessuten ikke versjonene med noter, men en ren versjon, som i henhold til VEAS' anmodning om vedtak i eierkommunene av 30.04.2019, skal utgjøre det formelle avtaledokument som signeres. Aksjonæravtalen bør justeres på dette punkt.

5. Når det gjelder garantistillelse fra eierkommunene til VEAS Selvkost AS synes avtalen å forutsette en tidsbegrenset garantistillelse, jf. formuleringen «partene skal stille en selvskyldnergaranti for et beløp oppad begrenset til kr 1000 millioner» i pkt. 3.1.8.

Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner § 3 fastsetter imidlertid tidsmessige begrensninger slik at «*garantier for finansiering av investeringer, kan ikke gis utover investeringens levetid og uansett ikke for mer enn 40 år. [ ] Garantier for andre formål, kan ikke gis for mer enn 5 år*». Det vil være en fordel med et forbehold i

aksjonæravtalen, f.eks. ved å legge inn selvskyldnergaranti «*innenfor gjeldende lovgivning*».

6. I utkastet til aksjonæravtale er VEAS Næringspark AS angitt å være et selskap utenfor selvkostområdet. Byrådsavdelingen forstår nå at dette ikke er helt riktig idet selskapet i hovedsak er finansiert av selvkostmidler. Videre forstår vi det slik at VEAS har igangsatt en prosess hvorved VEAS Næringspark AS blir en del av selvkostområdet, dvs. blir en del av VEAS Selvkost AS. I og med at VEAS næringspark AS i hovedsak er finansiert ved selvkostmidler, er det byrådsavdelingens vurdering at selskapet bør være en del av selvkostområdet. Vi ber derfor om at dette forholdet justeres i utkast til aksjonæravtale.
7. Når det gjelder styremedlemmenes tjenestetid, ligger det i forslaget fra Rådet at denne skal være fire år. Dette vil ikke stride mot aksjelovens bestemmelser, selv om aksjelovens utgangspunkt er to års tjenestetid. Byrådsavdelingen vil imidlertid uttrykke en klar preferanse for at styremedlemmers tjenestetid settes til to år, som er en praksis vi søker å innføre som en hovedregel i kommunens aksjeselskaper. To års tjenestetid åpner for en mer aktiv eierstyring. Vi anmoder derfor Rådet om å vurdere en justering av dette punktet.
8. Når det gjelder overdragelse av aksjer i datterselskapet ligger det i forslag til aksjonæravtale at konsernstyret har kompetanse til å gjennomføre dette. Byrådsavdelingen anser at det kan være et meget viktig spørsmål om det skal slippes inn nye aksjonærer i datterselskapene, herunder ev. private aksjonærer, i «kommersielle» datterselskaper, eller om VEAS AS skal forbli eeneier i disse.

Byrådsavdelingen mener det har gode grunner for seg at overdragelse av aksjer i slike datterselskaper skal avgjøres av generalforsamlingen i VEAS AS. Det anbefales i så tilfelle at dette innarbeides i vedtektene til VEAS AS, jf. aksjeloven § 5-5 andre ledd nr. 2, som fastsetter at generalforsamlingen behandler og avgjør «andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen».

Da oppgavene til generalforsamlingen i VEAS AS har samme opplisting i aksjonæravtalen pkt. 2.2.1, kan det være hensiktsmessig å innta dette også der, slik at symmetrien på dette punkt bevares.

Byrådsavdelingen imøteser Rådets tilbakemelding på disse punktene. Vi forstår at de andre eierkommunene også vil måtte ta stilling til de foreslåtte endringene og om disse vil medføre ny behandling av saken i kommunestyrene.

Parallelt med Rådets prosess for avklaring av punktene vi tar opp over, vil byrådsavdelingen forberede sakens øvrige innhold for politisk behandling i Oslos byråd og bystyre. Vi har således håp om å kunne sende saken fram for beslutning raskt etter mottak av Rådets tilbakemelding.

Med vennlig hilsen

Inger-Anne Ravlum
kommunaldirektør

Andreas Thesen Tveteraas
seksjonssjef

Kopi til:

Asker kommune Administrasjon og Ledelse
Bærum kommune Administrasjon